

ใบความรู้ เรื่อง แคว้นโบราณในดินแดนไทย(แคว้นทวารวดี แคว้นละโว้)

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ภูมิใจในท้องถิ่น

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๕ เรื่อง แคว้นโบราณในดินแดนไทย(แคว้นทวารวดี แคว้นละโว้)

รายวิชาประวัติศาสตร์ รหัสวิชา ส๑๔๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

แคว้นทวารวดี

ทวารวดีเป็นแคว้นโบราณที่ได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมอินเดีย เจริญรุ่งเรืองบริเวณภาคกลางของไทยและแผ่อิทธิพลไปอย่างกว้างขวาง ลักษณะชุมชนโบราณที่ได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมทวารวดี ปรากฏขึ้นราวพุทธศตวรรษที่ ๑๑-๑๒ ทางฝั่งตะวันตกของกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา สันนิษฐานว่ามีเมืองเก่า คือ อุทอง และนครชัยศรีโบราณเป็นศูนย์กลางการปกครองและวัฒนธรรมในช่วงแรก นอกจากนี้ยังมีเมืองโบราณกระจายตามลุ่มแม่น้ำหลายสาย เช่น เมืองคูบัว ราชบุรี ในบริเวณลุ่มแม่น้ำแม่กลอง เมืองศรีเทพ เพชรบูรณ์ ในบริเวณลุ่มแม่น้ำป่าสัก กลุ่มเมืองเหล่านี้สามารถจะติดต่อกับทะเลได้สะดวก และมีชาวต่างชาติ เช่น จีน อินเดีย เปอร์เซียและอาหรับ นำเรือเข้ามาค้าขายและตั้งถิ่นฐานชั่วคราวและยังสามารถติดต่อกับเมืองภายในทางน้ำได้ นอกจากนี้ยังติดต่อกับคาบสมุทรทางตอนใต้ ลุ่มน้ำบริเวณนี้มีพื้นดินอุดมสมบูรณ์ทำให้ผู้คนที่อยู่ดินแดนภายในที่ไกลจากฝั่งริมแม่น้ำได้อพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งทำมาหากิน

การติดต่อกับค้าขายกับคนต่างบ้านต่างเมือง ทำให้เมืองบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาได้รับวัฒนธรรมจากชาติต่างๆ ที่เข้ามาติดต่อกับค้าขาย หรือมีความสัมพันธ์ด้านอื่นด้วย เช่น จากผู้ที่มาจากอินเดีย ชาวเมืองในลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาได้รับเอาพุทธศาสนานิกายต่างๆ แบบแผนการปกครอง ศิลปวัฒนธรรมมาประยุกต์เข้ากับศิลปะพื้นเมือง การรับนับถือพุทธศาสนามีส่วนส่งเสริมให้เกิดความศรัทธาต่อพระมหากษัตริย์ มีการแบ่งประชาชนเป็นชนชั้นปกครองและชนชั้นที่อยู่ภายใต้การปกครอง รวมทั้งมีการนำภาษาบาลีและภาษาสันสกฤตมาใช้ ศาสนาพุทธนิกายเถรวาทเป็นศาสนาที่ได้รับความนิยมมากในแคว้นนี้ มีการรับเอาศิลปะของอินเดียมาผสมผสานกับความเชื่อพื้นฐานของท้องถิ่นและพยายามพัฒนาเป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง เรียกว่า ศิลปะสมัยทวารวดี

ศิลปะสมัยทวารวดีที่สำคัญ ได้แก่ วงล้อพระธรรมจักรและกวางหมอบ (หมายถึงพระพุทธเจ้าประทานปฐมเทศนา ณ ป่าอิสิปตนมฤคทายวัน เมืองพาราณสี ประเทศอินเดีย) พบที่นครชัยศรี จังหวัดนครปฐม และพุทธรูปศิลาทำประทับนั่งห้อยพระบาท ศิลปะสมัยทวารวดีที่ปฐมเจดีย์ จังหวัดนครปฐม เป็นต้น

ลักษณะเด่นของแคว้นที่ได้รับอิทธิพลวัฒนธรรมจากทวารวดี คือ เอกลักษณะทางศิลปะทั้งงดงามและการวางผังเมือง เช่น เมืองอุทอง เมืองคูบัว และเมืองศรีเทพ

แหล่งที่มา/อ้างอิง

<https://sites.google.com/site/stitchja๕๕๕/prawati-phu>

แคว้นละโว้

แคว้นละโว้มีเมืองละโว้เป็นศูนย์กลางการปกครอง เริ่มต้นจากแหล่งชุมชนในแม่น้ำ ๓ สาย คือ แม่น้ำเจ้าพระยา ลพบุรี และป่าสัก การตั้งชุมชนในแหล่งอุดมสมบูรณ์ทำให้สามารถผลิตข้าวได้เป็นจำนวนมาก จึงกลายเป็นแหล่งข้าวที่สำคัญ และมีการติดต่อค้าขายทางทะเล ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๐ - ๑๒ ละโว้กลายเป็นเมืองขนาดใหญ่ และมีความเจริญรุ่งเรืองมากขึ้นเรื่อยๆ จนมีอิทธิพลครอบคลุมดินแดนภาคกลางตอนบนตั้งแต่จังหวัดนครสวรรค์ลงมา รวมทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือบางส่วน

เมืองละโว้มีมาตั้งแต่ พ.ศ. ๑๐๐๒ แล้ว และจากการขุดค้นทางโบราณคดี ปรากฏว่าตั้งแต่อำเภอยะบะดาถึงอำเภอนานาชาติ จังหวัดลพบุรี ล้วนแต่มีหลักฐานเกี่ยวกับมนุษย์ในอดีตที่ยาวนานมาแล้ว จากชุมชนขนาดย่อมขยายเป็นเมืองเล็กๆ จนกระทั่งรวมตัวกันเป็นอาณาจักรหรือเขตปกครองที่เป็นส่วนย่อยของประเทศ ราวพุทธศตวรรษที่ ๑๐ - ๑๒ ละโว้กลายเป็นอาณาจักรหรือเมืองขนาดใหญ่แล้ว และในช่วงพุทธศตวรรษที่ ๑๓- ๑๔ อาณาจักรละโว้มีความรุ่งเรืองอย่างมาก โดยเฉพาะด้านพระพุทธศาสนา

อาณาจักรละโว้ มีความเจริญมากขึ้นเรื่อยๆ จนมีอิทธิพลครอบคลุมดินแดนภาคกลางตอนบน ตั้งแต่จังหวัดนครสวรรค์เรื่อยมาจนถึงภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยบางส่วน ศูนย์กลางของอาณาจักรละโว้ในตอนต้นสันนิษฐานว่าอยู่ที่เมืองลพบุรี และประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๗ ได้ย้ายมาอยู่ที่เมืองอโยธยา ภายหลังต่อมาเมื่อใน พ.ศ. ๑๘๘๓ ได้มีการสถาปนาอาณาจักรอยุธยาขึ้นนั้นให้ละโว้กลายเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรอยุธยา

หลังจากพุทธศตวรรษที่ ๑๖ เป็นต้นมา อาณาจักรขอมได้ขยายอิทธิพลเข้ามายังบริเวณนี้ ทำให้ความสำคัญของอาณาจักรละโว้ลดลง อิทธิพลศิลปวัฒนธรรมของขอมได้แพร่เข้ามาในดินแดนประเทศไทย โดยเฉพาะภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น ปราสาทพนมรุ้ง จังหวัดบุรีรัมย์ ปราสาทหินพิมาย จังหวัดนครราชสีมา และเลยมาทางตะวันตกได้แก่ ปราสาทเมืองสิงห์ จังหวัดกาญจนบุรี และในช่วงเวลาดังกล่าวละโว้เป็นศูนย์กลางที่สำคัญทางภาคกลาง จึงได้รับอิทธิพลศิลปะขอม โดยนำมาผสมผสานรูปแบบให้เป็นลักษณะเฉพาะของตนเอง ได้แก่ พระปรางค์สามยอด และเทวสถานปรางค์แขก จังหวัดลพบุรี

แม้ว่าละโว้จะได้รับอิทธิพลจากขอมไว้เป็นอันมาก แต่บางส่วนก็นำมาปรับปรุงผสมผสานกับอารยธรรมเดิมของตนที่รับมาจากทวารวดีจนมีลักษณะเฉพาะตน ดังจะเห็นได้จากสถาปัตยกรรมพระปรางค์สามยอดในตัวเมืองลพบุรี **เทวรูปพระนารายณ์ทรงครุฑ** ซึ่งนอกจากเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความเจริญรุ่งเรืองทางด้านศิลปะแล้วยังแสดงให้เห็นถึงความเชื่อที่ผสมผสานระหว่างศาสนาพุทธและฮินดูด้วย

แหล่งที่มา/อ้างอิง

<http://thailandhitstory.yolasite.com/อาณาจักรละโว้.php>

